

Lovas Róbert-életútinterjú

Készítette: Rozsonits Tamás

A beszélgetés időpontja: 2019. március 6, Budapest, II. kerület, Törökvész lejtő
Szerkesztett, tömörített, kiegészített, lábjegyzetelt változat.

Rozsonits Tamás:

Mikor és hol születettél?

Lovas Róbert:

1942. február 2-án, Budapesten születtem, hatalmas havazásban. A szüleimről: édesanyám Alsójárán, Erdélyben született. A harmincas években költöztek Budapestre, amikor az ott élő magyaroknak már nehéz volt a helyzetük. Apai részről Bécsből és a Felvidékről, Nyitra novákról (nagyon közel vannak egymáshoz) jöttek a nagyszüleim Budapestre 1900-ban. A Monarchiában ez akkor nem számított nagy ügynek, mindenki beszélt magyarul és németül is. Nagyapám alapított itt, Budapesten egy faáru- és fatömegcikk-gyárat a Gizella úton. Úgy emlékszem, több száz munkást foglalkoztatott, nagyon számított az üzeme. A gépeket Németországban vásárolta. 1950-ben államosították a gyárat, őt pedig rövid időre bebörtönözték annak ellenére, hogy nagyon mély szociális érzéssel bánt a munkásaival, karácsonykor pénzt osztott, a rászorulóknak kiváltotta a gyógyszereit. A kommunisták lerombolták az egész üzemet, a gépeket pedig elszállították és egy Bambi¹ kiszerelő céget telepítettek oda. A Bambi a kor népszerű üdítőitala volt, kátrány volt az alapanyaga, csatos üvegekbe palackozták. Nem messze a gyártól állt a villaház, ahol a családunk lakott. Hamarosan társbérelőket utaltak be hozzánk, majd egyszer csak mindent le kellett adnunk: szőnyeget, csillárokat, a bőrbe kötött könyveinket. Így indult a gyerekkorom, mindenre tisztán emlékszem.

Rozsonits Tamás:

A szüleid mivel foglalkoztak?

Lovas Róbert:

Anyám felső kereskedelmit végzett, de tulajdonképpen zongorista volt. Egy nagyon híres zeneiskolába járt annak idején, kiválóan játszott. Liszt és Chopin voltak a kedvencei. Nem koncertezett, az a lépcsőfok még hiányzott, de adott zongoraórákat. *A Kislány a zongoránál* róla szól, akármit is meséltek azóta a dal születéséről. Az ötvenes években a fent említettek miatt össze kellett költöznünk a nagyszüleinkkel, és jöttek a szürke évek a kommunizmus alatt. Az jelentette a fénypontot, amikor a három lány – anyám és a testvérei – a hétvégeken fogadták a vőket. A nagymama süttött-főzött, anyám pedig zongorázott a társaságnak. Ez számomra egy kulturális fénypontnak számított. Persze, aztán a férfiak nekiálltak ultizni. Aztán anyám nagyon megbetegedett: sclerosis multiplex, szörnyű betegség!

Rozsonits Tamás:

Emlékszel a zongora márkájára?

Lovas Róbert:

Az eredetit helyhiány miatt eladtuk, aztán egy nagyon szép Bechstein zongorát vettek a szüleim. Gyönyörű basszusai voltak! Majd az összeköltözés miatt megint csak helyszükében egy német gyártmányú Steinweg pianínót vettünk, ami a Steinway elődje, hiszen az a család

¹ A Bambi két és féldecis üvegben forgalmazott narancs ízű frissítő. 1947-től palackozták, ez volt az első üdítőital, ami megjelent a hazai piacon a szocializmus korszakában.

vándorolt ki Amerikába, és ott alakult át a cég neve Steinway & Sons-ra. Kiváló hangszer volt, páncéltőkés pianínó, azon zongoráztam én. Később, amikor a zenével már pénzt kerestem, vettem magamnak egy Blüthner hangversenyzongorát, az is egy nagyon márkás hangszer. Csodaszamba ment akkoriban, mert a Yamaha még ismeretlen volt idehaza, volt pár Steinway, Petrof és Bösendorfer a Magyar Rádióban meg itt-ott. Az én zongorámat egy vak embertől vásároltam, aztán, amikor disszidáltam, el akarták venni a családomtól.

Rozsonits Tamás:

Édesapád mivel foglalkozott?

Lovas Róbert:

Vegyészetet tanult, később beszállt a nagyapám gyárába, aminek semmi köze nem volt a vegyészethez, de vitte tovább a családi üzletet. Amíg hagyták. Nagyapám volt a főnök, de apám jelentette a jobbkezeit.

Rozsonits Tamás:

Élénk vagy nyugis kisfiú voltál?

Lovas Róbert:

Nem voltam elég ügyes a sportokban, atletizáltam és úsztam, viszont a focihoz nem sokat konyítottam, eléggé kétfalás voltam. Viszont nagyon szerettem olvasni, főleg történelmi könyveket és kalandregényeket. Donászy Ferenc² indiánkönyveit, mint a *Villámsugár* vagy *Az aztékok kincse* (nem a Karl May-könyv), faltam. Vagy az *Életünket és vérünket* című könyvet, szintén tőle. Később aztán követték más írók is.

Rozsonits Tamás:

Hova jártál iskolába?

Lovas Róbert:

A Hungária körúton kezdtem az elemi iskolát, aztán egyszer csak átraktak egy másik általános iskolába. Utána össze kellett költöznünk a nagyszülőkkel, a hetedik kerületben, a Rózsa utcában kaptunk egy nagy lakást, onnan a Rottenbiller utcába jártam iskolába. Antal Imre³ apja volt az énektanárom. Imrét nagyon szerettem, csodálatos pali volt, az édesapja pedig szenzációs énektanár.

Rozsonits Tamás:

Jó tanuló voltál?

Lovas Róbert:

Igen. A humán tárgyakat szerettem, de mindenből jó jegyeket szereztem. A Madách Gimnáziumba mentem középiskolába, a Barcsay utcába, ott érettségiztem. A kötelező orosz mellett mi angolt is tanultunk, és egy kevés latint. Az angoltanárunk nagyon jól tanított, már akkor a *Canterbury Tales*-t⁴ olvastuk eredeti nyelven, ami nem könnyű olvasmány. Az orosztanárunknak is sikerült a nyelv kötelező tanulása miatti ellenszenvet eltüntetni belőlünk az orosz irodalom segítségével: Puskin és Tolsztojt olvastunk az órákon. Az orosz zene, az irodalom, a festészet, a táncművészet csodálatos. A kommunizmus egy más ügy.

² Donászy Ferenc (1864–1923) ifjúsági író.

³ Antal Imre (1935–2008) zongoraművész, televíziós személyiség, humorista, színész érdemes művész.

⁴ Geoffrey Chaucer könyve 1387-ből; magyarul *Canterbury mesék* címmel jelent meg.

Rozsonits Tamás:

Miért az orvosi egyetemre jelentkezted az érettségit követően?

Lovas Róbert:

Akkor már zenéltem, de apám azt akarta, hogy mérnök, orvos vagy jogász legyek. Az orvosi egyetemre felvételiztem. Nagyon jól sikerült, de nem vettek fel, mert rossz kádernek számítottam. Segéd munkásként dolgoztam egy évig az Építőipari Vállalatnál, hogy a következő évben munkásként felvételizhessek. A második felvételem még jobban sikerült, mégsem vettek fel, túljelentkezésre hivatkozva. Erre apám felhívta Marosán Györgyöt,⁵ aki akkor államminiszter volt. Emlékeztette arra, hogy 1944-ben nagyon sokat segített a feleségén, most kérte, hogy engem vegyenek fel az egyetemre, hiszen közel maximális pontot értem el. Napokon belül megkaptam az értesítést, hogy felvettek. Ez 1961-ben történt.

Rozsonits Tamás:

Nehéz volt elvégezni?

Lovas Róbert:

Akkor már a zene érdekelt a legjobban, a Benkó Dixielandben⁶ zongoráztam, dalokat szereztem. Jöttek a Made in Hungary⁷ és a Táncdalfesztivál⁸ versenyek. A SOTE⁹-n az utolsó pillanatban mindig felkészültem a vizsgákra, szerencsére könnyen tanultam. A sebészet érdekelt, de nem kaptam Budapesten sehol sebészi állást a diploma után. Megnyertem egy zenei versenyt, vele a KISZ¹⁰ különdíját, és az átadó KISZ KB tag megkérdezte, tehetnek-e értem még valamit, mire én: szereztek sebészi állást Budapesten. Bementem Fehér Házba a Margit hídnál, pár telefon után az újpesti kórház mellkassebészeti osztályán kaptam állást. Egy régi vágású úr, Dr. Domonkos József volt a főorvosom. Aztán behívtak katonának, de berobbant a *Kislány a zongoránál* című dalom, attól kezdve szinte bármit elérhettem, úgy kerültem át a Péterfy Kórházba, a baleseti sebészetre. Úgy, hogy még pártagnak sem kellett lennem. Onnan disszidáltam.

Rozsonits Tamás:

Édesanyád hatására kezdtél zenét tanulni?

Lovas Róbert:

A szüleim nagyon szerettek az operába és hangversenyekre járni. Én még kicsi voltam, otthon hagytak. Állandóan figyeltem anyámat, ahogy zongorázik, aztán egyszer, amikor egyedül voltam, leültem a zongorához, és próbáltam eljátszani, amit korábban hallottam. Több óra is elszaladhatott így, mert amikor föleszméltem, észrevettem, hogy a szüleim mögöttem állva bámulnak. Másnap anyám elvitt a legjobb barátjának, Mandovszky Henrikné híres zongoratanárhoz, aki megállapította, hogy tehetségem van a hangszerhez. Erre én kijelentettem, hogy kizárólag tangóharmonikán vagyok hajlandó tanulni (valószínűleg láttam Tabányi Mihályt¹¹ – aki hihetetlenül nagy sztár volt akkor –, talán egy kerthelyiségben,

⁵ Marosán György (1908–1992) szociáldemokrata, majd kommunista politikus, a Magyar Népköztársaság államminisztere volt.

⁶ A Benkó Dixieland Band a legrégebbi, népszerű magyar dzsesszegyüttes; 1957 februárjában alapította a névadó klarinétos, Benkó Sándor.

⁷ A Made in Hungary a Magyar Rádió könnyűzenei bemutató versenye volt az 1960-as évektől 1989-ig. Testvérműsorai a Tessék választani! a rádióban és a Táncdalfesztivál a televízióban.

⁸ A Táncdalfesztivál a Magyar Televízió könnyűzenei versenye volt 1966 és 1994 között.

⁹ Semmelweis Orvostudományi Egyetem, Budapest

¹⁰ Magyar Kommunista Ifjúsági Szövetség (1957–1989)

¹¹ Tabányi Mihály (1921–2019) harmonikaművész és dzsesszzenész.

ahova a szüleim elvittek). Ez azért is érdekes, mert olyan hatéves lehettem akkoriban. Makacsul és csökönyösen ragaszkodtam ehhez. Megkövülten néztek, de végül kaptam egy tizenkét basszusos tangóharmonikát, és kerestek nekem valakit, akitől elkezdtem tanulni. Aztán anyám elvitt a Steinitz Elza Zeneiskolába, a Royal Apollo (később Vörös Csillag) mozival átellenben. Beíratk zongora szakra, mondván, hogy majd a zongora után foglalkozhatok csak a tangóharmonikával. Magas szintű magániskola volt, Czerny,¹² Chován¹³ és hasonló szerzők darabjait tanultuk. Sokat lógtam az órákról és ez kiderült, mire anyám átvitt a Jósika térre Mandovszky Henriknéhez klasszikus zongorát tanulni. Ő mint anyám barátnője jobban tudott kontrollálni. Abban az életkorban kezdtem el érdeklődni minden más iránt is. A barátaimmal lógtam a Ligetben, ahelyett, hogy gyakoroltam volna. Szerintem tehetséges voltam, mert a leckét a tanóra előtt néztem csak át, igaz, akkor alaposan. Napi egy órát kellett volna gyakorolni, ez látszott is a teljesítményemen, mert a tanárnő mondta, hogy nem rossz ez, de nem is igazán jó. Csak elfogadható. Nem jöttek rá, hogy kamuztam. Azt hitte, ennyi a maximum bennem. Valamennyire fejlődtem azért, viszont egyre nehezebb lett az anyag. Sokáig jártam oda, egészen a gimnázium elejéig, hattól tizenöt éves koromig. Aztán engem is megőrijtettek Bill Haley¹⁴ és társai. Oroszlán Gyurival, a Bergendy-együttes¹⁵ későbbi gitárosával egy házban laktunk, vele alapítottunk egy sulibuli zenekart, bőgő, zongora, dob, gitár, szaxofon felállásban. Mi voltunk a Crazy Boys. Volt egy nagyon tehetséges szaxofonosunk, de kétszer nem ért rá, és Lakatos Ablakos Dezső¹⁶ jött el helyette. Ő akkor már nagyon nagy sztárnak számított, és nagyon lenézett minket. Sok táncos rendezvényen játszottunk a gimiben, kaptunk érte pénzt is. Zongora akkoriban minden intézményben volt. Eszembe jutott egy történet Presser Gáborról¹⁷. Annak idején velem is előfordult, hogy megrendelésre írtam dalt, az első ilyen Izsmán Nellynek¹⁸. Gyerekkori barátok voltunk, ő akkor a Moulin Rouge bárban lépett fel, és panaszkodott, hogy kellene neki egy dal, egy jó kis shuffle, írtam rá angol szöveget is. Évekig énekelt, hatalmas sikerrel, *My Baby is Unhappy* volt a címe. A sikertől vérszemet kaptam, és valahogy bemutattak S. Nagynak¹⁹ – mindenki nála kezdte. Amerikában milliárdos lett volna, mert menedzser típusú pali volt. Tehetséges szövegíró is volt, néha nagyon betalált egy-egy szövege. Egyszer rám telefonált, hogy „Ide figyelj, most teszel nekem egy szívességet. Tíz perc múlva megyünk hozzád” – ilyen kedvesen utasítgatós stílusban, ahogy szokta. Így történt, csöngettek és megjelent egy pufók, pirosposzgás kisfiúval, és azt mondta: „Hallgasd meg, valamit fog játszani!”. Majd a sráchoz: „Ülj le a zongorához és játssz!” Elkezdett zongorázni, azt hittem, elájulok, annyira jó volt a hangzása, a technikája, teljesen újszerű volt a játékmódja. Ő volt Presser Gábor. Így kerültek össze S. Naggyal. Volt pár hatalmas tehetség, akiken ledöbbsentem, amikor először meghallottam, például Presser Gábor vagy Szörényi Levente.²⁰ *Az utcán* vagy a *Ne gondold* című dala számomra legalább annyira jó, mint a Beatles²¹ *All My*

¹² Carl Czerny (1791–1857) osztrák zenepedagógus, zongorista és zeneszerző.

¹³ Chován Kálmán (1852–1928) zeneszerző és zongoraművész.

¹⁴ William John Clifton Jr. Haley (1925–1981) amerikai gitáros, énekes, szerző, egyike az első rock and roll előadóknak.

¹⁵ A Bergendy-együttes az 1950-es évek végén alakult együttes.

¹⁶ Lakatos Ablakos Dezső (1944–1997) a magyar dzsessz történetének egyik legjobb altszaxofonos.

¹⁷ Presser Gábor (1948) Kossuth és Erkel díjas előadóművész, zeneszerző, zongorista, érdemes művész; az Omega tagja volt, Locomotiv GT alapító tagja.

¹⁸ Izsmán Nelly (1943–2014) énekesnő, revütáncos.

¹⁹ S. Nagy István (1934–2015) dalszövegíró.

²⁰ Szörényi Levente (1945) Kossuth és Erkel díjas zeneszerző, énekes, gitáros, szövegíró; az Illés együttes tagja volt, a Fonográf alapító tagja.

²¹ A The Beatles angol beatzenekar, a popzene legnagyobb hatású együttese; 1960 és 1970 között működött.

Lovingja. Korszakalkotóan új stílusú dalok. Szenes Iván²² zseni volt, G. Dénes György²³ szintén. Bródy²⁴ is ilyen, csak máshogy. Vagy Mihály Tamás²⁵ az Omegából. Maga a zene!

Rozsonits Tamás:

Mi történt a Crazy Boyst követően?

Lovas Róbert:

Miután az a zenekar kimúlt, engem felvettek az egyetemre, és azzal kerestem pénzt, hogy elmentem presszókba zongorázni. Nyáron vidékre is. A pincérekkel megbeszélve konyak helyett teát ittam, egész jó pénz összejött abból is, aztán feleztünk. Egyszer csak Benkóékhöz kerültem. A Dísz téren próbáltak, a Várban, Solymos Tóni²⁶ volt akkor a gitáros, Silye Attila a pozanos, Nagy Jenci bendzsózott, Sanyi klarinézott, a dobosok és a bőgősök váltakoztak. Meghallgattak, és azt mondták, hogy jó. Bevettek a csapatba. Egyszer csak közölte Benkó, hogy a következő héttől szerződésünk van a pesterzsébeti Csilibé. Ez akkor hatalmas dolognak számított. Szombaton és vasárnap játszottunk ott tánczenét. Szombaton este 8-tól reggel 5-ig, hatvan forintért. Vasárnap csak hajnali 1-ig, de a Csili baromi messze volt, reggelre értünk haza. Egy hatalmas zongora állt ott, a basszus billentyűknél kettőről már hiányzott a csontborítás, így reggelre véreztek az ujjaim. Aztán, ahogy elkezdtem komponálni, kikoptam a zenekarból, viszont bekerültem a „hakni-maffiába”. Zongorakísérő lettem. Halmi Gábor konferanszié szervezte ezeket a fellépéseket szerte az országban. Az ő hatalmas Opel Kapitán vagy Admiral autóján mentünk, ketten ültünk mellette elől Sárosi Katalin,²⁷ hátul Hofi,²⁸ akit akkor még senki nem ismert, Koós²⁹ és például a két Balikó lány a Ki mit tud?-ról. Hofi és Koós már akkor annyit röhögtek minket, hogy alig bírtunk kiszállni a célnál. Géza is nagyon aranyos pali volt, akit a barátjául fogadott, amellet végig kitartott. Halmi meg egy szervezőzseni. A és B csapat járta párhuzamosan a településeket. Akkoriban működött a Vidám fiúk nevű csapat is. Ők, Szántó Erzszi³⁰ és Papp Laci is hakniztak,³¹ utóbbi olimpiai bajnokként furán festett ebben a közegben. Néha az ő sárga Opel Rekord autójával utaztunk, azért kapott még plusz pénzt is.

Rozsonits Tamás:

Neked volt akkor már autód?

Lovas Róbert:

Még nem, csak jogosítványom. Aradszky,³² Németh Jóska,³³ Angyal Jancsi,³⁴ Fenyvesi Gabi... hatan fértünk be egy ilyen nagy autóba, Halmi így állította össze a két csapatot. Nagyon mentek ezek a bulik, és jól kerestem. A Semmelweis utcában működött

²² Szenes Iván (1924–2010) író, dalszövegíró, dramaturg, érdemes művész.

²³ G. Dénes György (1915–2001) Kossuth-díjas költő, dalszövegíró; beceneve: „Zsüti”.

²⁴ Bródy János (1946) Kossuth-és Liszt-díjas énekes, gitáros, szövegíró, zeneszerző; az Illés-együttes tagja volt, a Fonográf alapító tagja.

²⁵ Mihály Tamás (1947) Kossuth-és Liszt díjas basszusgitáros, zeneszerző; az Omega együttes tagja volt.

²⁶ Solymos Antal (1943) gitáros, énekes; az Express együttes tagja.

²⁷ Sárosi Katalin (1930–2000) táncdalénekesnő.

²⁸ Hofi Géza (1936–2002) Kossuth és kétszeres Jászai Mari díjas humorista, előadóművész, színművész, érdemes és kiváló művész.

²⁹ Koós János (1937–2019): táncdalénekes, előadóművész, humorista, színész, showman.

³⁰ Szántó Erzszi (1939) táncdalénekes.

³¹ Papp László (1926–2003) háromszoros ökölvívó olimpiai bajnok.

³² Aradszky László (1935–2017) táncdalénekes.

³³ Németh József (1931–1912) táncdalénekes.

³⁴ Angyal János (1941–2003) humorista, újságíró.

akkor az ORI³⁵ központja, annak a büféje volt a világ közepe. Ott ült állandóan S. Nagy is. A Sanzonbizottság a harmadik emeleten hozta meg a döntéseit, ha beadtál egy dalt, és nem fogadták el, akkor odamentél Turán Lászlóhoz,³⁶ aki előzongorázott a bizottságnak, vele lehetett beszélni, és akkor a második körben már elfogadták a dalodat. 1970-ben költözött át minden hivatal a Vörösmarty térre. Az új ORI-büfében már nem volt meg az a legendás lélek. Ott történt velem, hogy kaptam 200 Ft-t a kísérésért, az akkor óriási dohánynak számított. Ültünk S. Naggyal és Payer Öcsivel,³⁷ aki nagyon jó barátom volt, egyszer csak ordítva berohant valaki, hogy: „Gyerekek, van itt egy orvos?” Mondom: „Mi van?” „Gyorsan, a Keszler Palihoz³⁸!” Ő volt a főnök. Halott sápadtan ült az irodájában, Mondom: „Szevasz, én vagyok a Lovas Róbert.” Mire ő: „Robi, kedves! Sajnos baj van. Kizáródott a sérvem.” Mondom: „Akkor gyorsan visszatesszük.” Eljártam a tanultak szerint, visszahúzódott a sérv. Azonnal megkönnyebbült és kérdezte: „Mit tudok tenni érted?” Mondom: „Figyelj, nekem sajnos nincs működési engedélyem”. Mire ő: „Micsoda? Te négerben dolgozol?” Felvette a telefont, és: „Halló, itt Keszler. Mindjárt átmegy Lovas Robi BARÁTOM, állítsatok ki a számára egy zongorakísérői működési engedélyt. Annyi legyen a gázsjia, mint a Turánnak.” Na, attól kezdve senki nem vitt sehova. Mert az a gázsi hivatalosan ezeregyszáz forint volt, miközben a Koós akkor kapott ötszázat. Itt és így szakadt vége a zongorakísérői karrieremnek.

Rozsonits Tamás:

Akkoriban nem volt féltékeny a szakma? Nem nyomták fel egymást a négerkedésért?

Lovas Róbert:

Láttam egyszer egy riportot a Duna Televízió. Frenreisz Karesz³⁹ azt mondta, hogy mi, a szakma, akkoriban szerettük egymást. És ez így volt! Te, én állítom neked, hogy mi szerettük egymást! Én klasszikus értelemben vett slágereket írtam, nem igazán tartoztam a beatzenészek közé, mégis elmondhatom: egy csapat voltunk. Volt, hogy egyik dalomat Koncz Zsuzsa⁴⁰ énekelte és Zoránék⁴¹ kísérték. Az *Ó, ha milliomos lennétek* az Omega⁴² kísérte, a *Pókháló van már az ablakon* című számot pedig Illések⁴³. Olyan volt a viszonyom ezekkel a srácokkal, hogy közösen jártunk bulizni. Nagyon bensőséges volt a hangulat köztünk. Aztán sajnos ez az időszak elmúlt. Tegnap Malek Mikivel⁴⁴ ebédeltem a Zeneakadémia mögött, kérdeztem tőle, hogy emlékszik-e még, amikor hajdanán sétáltunk át a Rátkaiból a Fészekbe, onnan át a Fiatal Művészek Klubjába, meleg nyári éjszakák, csajok, satöbbi... senki nem volt igazán féltékeny a másira, mert mindenkinek bejött valami. Beszélgettünk egymás dalairól, sőt, még ötleteltünk is közösen.

³⁵ Országos Rendező Iroda

³⁶ Turán László (1917–1984) zongoraművész, zeneszerző, bázongorista.

³⁷ Payer András (1941–2011) zeneszerző, énekes; a magyar könnyűzenei élet meghatározó alakja volt.

³⁸ Keszler Pál (1929–1999) karmester, színigazgató, kultúrpolitikus; az ORI igazgatója volt 1962 és 1977 között.

³⁹ Frenreisz Károly (1946) Kossuth-díjas rockzenész, zeneszerző, szövegíró, énekes, basszusgitáros, saxofonos; a Metro együttes tagja volt, a Locomotiv GT és a Skorpió alapító tagja.

⁴⁰ Koncz Zsuzsa (1946) Kossuth-és Liszt díjas előadóművész, énekesnő.

⁴¹ Sztevanovity Zorán (1942) Kossuth-és Liszt-díjas szerb származású magyar előadóművész; a Metro együttes vezetője volt.

⁴² Az Omega 1962 óta működő Kossuth-és Liszt-díjas rockzenekar.

⁴³ Az Illés 1965 és 1973 között az egyik legnépszerűbb beatzenekar volt.

⁴⁴ Malek Miklós (1945) Erkel Ferec díjas zeneszerző, karmester; az Express együttes tagja.

Rozsonits Tamás:

Ezek voltak a kedvenc helyeid?

Lovas Róbert:

Igen, mert ide jártak a zenészek, a színészek és a sportolók, főleg a futballisták. Mészöly Kálmán, Farkas Jancsi és a többiek. Néha az Újságíró Klubba is leszédültünk.

Rozsonits Tamás:

Kellett tagsági igazolvány, hogy bejussatok?

Lovas Róbert:

A Fészekbe volt tagságim, és azzal a Rátkayba is beengedtek. Amúgy is felismertek és bebocsátást nyertünk mindenhova. Képzeld el, hogy bementél a Fészekbe, és leültél mondjuk Szendrő Józsi⁴⁵ bácsi asztalához. Ültél vele szemben és hallgattad. Ez mesebeli volt, hogy ilyen egyéniségeknél ülhetél. Fényes Szabi⁴⁶ bácsi. Királyhegyi Pál.⁴⁷ Persze Latinovits⁴⁸ is ott szidta dühödten Aczél György minisztert néha. Ott kártyázott Darvas Iván⁴⁹ is, vagy Tordy Géza⁵⁰. Nagyon rég Keleti Pál rendező is előfordult. Kálmán Gyuri,⁵¹ Szenes Iván és felesége. Ott ültünk egy asztaltársaságban. Imádtam azt a világot. Egyszer szóltak, hogy szombaton itt játszik Garay⁵² és Kőrössy.⁵³ Egymással szemben felállítottak két hangversenyzongorát. Egyiken Kőrössy Jancsi, a másik Garay Attila játszott. Valami örület! Azt sem tudtad, hol vagy! A Budai Ifjúsági Park és a Dália későbbi időszak. Az Ifjúsági Park igazgatója egy volt birkózó, Rajnák Laci, ütötte a gyerekeket. A Bergendy-együttes sokat játszott ott. A Dália kifejezetten dzsesszklubként működött. Bergendy Istvánnak⁵⁴ köszönhetem életem első felvételét. Volt egy nem túl sikerült dalunk S. Naggyal, *Zuhogj eső* címmel, amit az akkor még ismeretlen Zalatnay Sarolta⁵⁵ énekelt és Bergendyék kísérték. Megjelent egy lemezen, és eladtak belőle mondjuk huszonnégy darabot. Bergendy Pista volt az, aki hajlandó lett először tenni értem valamit. Az első rádiófelvételemet Ambrus Kyri⁵⁶ énekelte, a *Miért vársz* című teljesen jelentéktelen szerzeményt. A harmadik felvételem, az *Álmatlan évek* című jött be igazán először, Aradszky Lacival. Aztán a *Mondd, ki után futsz* Mátrai Zsuzsival⁵⁷. Az is bejött, és még pár közepes dal. Aztán a *Pókháló van már az ablakon* nagyon beütött. Elsőként érte el az „Aranylemez” státuszt Magyarországon! Azt a számot Aradszky Lacinak írtuk. Akkor ment a televízióban a *Halló fiúk, halló lányok* műsor. S. Nagy üzletember volt. Mindenkinek tett szívességet, ezért cserébe kérhetett is. A műsor miatt nekiadta a dalt Poór Péternek,⁵⁸ aki nagyon jól elénekelte. Nagy siker lett, aztán visszavették tőle a számot Lacinak. Emiatt ők nagyon összevesztek. Nyugaton ez nem jelentett akkor sem problémát, de itthon az előadó úgy gondolta, hogy egy adott dal kizárólag csak az övé. Azt más ne énekelje el!

⁴⁵ Szendrő József (1914–1971) Jászai Mari díjas színész, rendező, műfordító, igazgató.

⁴⁶ Fényes Szabolcs (1912–1986): Erkel Ferenc díjas zeneszerző.

⁴⁷ Királyhegyi Pál (1900–1981) író, újságíró, humorista.

⁴⁸ Latinovits Zoltán (1931–1976) Jászai Mari, Balázs Béla és Kossuth-díjas színművész; A „színészkirály”.

⁴⁹ Darvas Iván (1925–2007) kétszeres Kossuth és kétszeres Jászai Mari díjas színművész.

⁵⁰ Tordy Géza (1938) Kossuth-és kétszeres Jászai Mari díjas színművész.

⁵¹ Kálmán György (1925–1989) Kossuth-és Jászai Mari díjas színművész.

⁵² Garay Attila (1931–2013) legendás dzsesszongorista.

⁵³ Kőrössy János (1926–2013) magyar származású román, majd amerikai állampolgárságú dzsesszongorista.

⁵⁴ Bergendy István (1939) Liszt Ferenc díjas szaxofonos, énekes, a Bergendy-együttes vezetője.

⁵⁵ Zalatnay Sarolta (1947) énekesnő.

⁵⁶ Ambrus Kyri (1945) táncdalénekesnő.

⁵⁷ Mátrai Zsuzsa (1941) táncdalénekesnő.

⁵⁸ Poór Péter (1944) Máté Péter-díjas táncdalénekes.

A hatvanas évek legelején, amikor már megindult a rendszeres televízió műsorsugárzás, csüngtünk a tévén, mert Szirmai Albert⁵⁹ visszajött New Yorkból és zongorázott valamit. Fantasztikus ember volt, „a nagy öreg”, Márkus Alfréd⁶⁰ mellett. Ő írta *Az én babám egy fekete nő* című slágert, például. Ma, ha belegondolok, ott tartok, hogy én vagyok az ilyen „nagy öreg”. A többiek meghaltak. Nádas Gabi,⁶¹ Havasy Viktor,⁶² Payer Öcsi... mind elmentek. Havasy Viktor nagyon tehetséges, nagyon kedves srác volt. Koós Janit kísérte is.

Rozsonits Tamás:

Dobos Attila⁶³?

Lovas Róbert:

Attilával is jó volt a kapcsolat, ismertem a szüleit is. Németországban is találkoztunk, aztán hazatelepült.

Rozsonits Tamás:

Az alkotó- és az előadópartnereidet magad választottad ki annak idején?

Lovas Róbert:

Nagy szerepet játszott akkoriban ebben a témakörben a Magyar Rádió. Például kaptam tőlük megbízást, hogy a dalversenyükre, a Made in Hungaryra írjak dalt Koós Jánosnak. Ők felkérésnek hívták. Olyan nem fordulhatott elő, hogy visszaadod. Később, amikor már ismertebb lettél, ezt azért lehetett manipulálni. Szentkuthy Pál volt a rádióban ezért a felelős, kemény kézzel irányított. Hiába dolgozott ott Körmendy Vili,⁶⁴ aki jó barátom volt, azt mondta: „Nincs mese öcsi, meg kell csinálni!” Előfordult, hogy kaptam egy megbízást: írjak dalt Szécsi Palinak,⁶⁵ akivel nagyon jóban voltunk, szerettük egymást. Megírtam a *Jó estét, ismeretlent*, Fáy hangszerelte, de mégsem lett olyan jó, mint ahogy én elképzeltem. Előfordult, hogy kértem, hadd írjak Izsmán Nellynek, aki a barátom volt. Nem engedték, szegény mindig csak nagyon rossz dalokat kapott. Azt mondták, „nem fekszik jól”. Ki tudja, mire gondoltak. El is ment innen, hatalmas revüasztár lett Kelet-Németországban, Berlinben a Friedrichstadt-Palastban, majd a párizsi Olympia színpadán. Arra is figyelni kellett, hogy S. Nagy nem szerette, ha mással is dolgoztál. Nem volt bosszúálló, csak rosszul érintette, ha elhagytad őt. Hihetetlen kapcsolatrendszerrel rendelkezett. Én nem köteleztem el magam mellette. Írtam dalt Fülöp Kálmánnal,⁶⁶ Kalmár Tiborral,⁶⁷ Halmágyi Sanyival,⁶⁸ aki nagyon ügyes és kedves gyerek volt. Ám ahogy körülnézem, láttam, hogy a legjobb szövegek jelentős részét Szenes Iván írja, és néha G. Dénes György. Vele csupán egy közös dalunk van. Mikor a *Kislány a zongoránál* számmal győztünk, mentünk a Kossuth Lajos utcában a barátnőmmel, Zsüti meglátott, odarohant hozzám, átölelt, és azt mondta: „Király lettél! Tudod, hogy miért? Egy slágerben kell, hogy legyen egy találmány, és ebben három van.”. Ivánnak félelmetes agya volt. Kitalálta például, hogy írt egy szöveget, aminek minden sora úgy kezdődött, hogy:

⁵⁹ Szirmai Albert (1880–1967) zeneszerző, karmester.

⁶⁰ Márkus Alfréd (1883–1946) zeneszerző, karmester.

⁶¹ Nádas Gábor (1932–1987) zeneszerző, zongorista.

⁶² Havasy Viktor (1929–2011) zeneszerző és zongorista.

⁶³ dr. Dobos Attila (1941) zeneszerző, táncdalénekes, fogorvos.

⁶⁴ Körmendy Vilmos (1931–2016) zeneszerző, karmester, zenei rendező.

⁶⁵ Szécsi Pál (1944–1974) énekes, előadóművész, dalszerző, szövegíró.

⁶⁶ Fülöp Kálmán (1923–2010) költő, dalszövegíró, színész.

⁶⁷ Kalmár Tibor (1932) Jászai Mari díjas rendező, szerző.

⁶⁸ Halmágyi Sándor (1947) színművész.

„Én”. Zseniális, de neki ilyen ötletből rengeteg akadt. Egyszerűen folyt belőle a tehetség. Mellette nagyon irigy volt mások sikereire, nem is értem, miért.

Rozsonits Tamás:

Mi a *Kislány a zongoránál* című dal hiteles története? Hogyan született?

Lovas Róbert:

Ez is felkérésnek indult: írjunk a televízió szilveszteri műsorába Darvas Ivánnak egy sanzont. Ültünk Szenes Ivánnál, semmi nem jutott eszünkbe. Zongoráztam, és valahogy szóba került a családi háttér. A mi szüleink idejében nem úgy ment ám a csajozás meg az ismerkedés, mint később. A szülők megbeszélték a másik családdal, hogy a következő szombaton feljön a fiuk egy teára, és akkor szegény anyámnak fel kellett öltöznie a fehér ruhájába, és Lisztet vagy Chopint játszott nekik. Szervezett ismerkedés volt ez, szinte házasságközvetítés. Erre Iván: „Hát igen. A kislány a zongoránál ül a fehér ruhájában.” Ezt mondogatta, aztán egyszer csak: „Kislány a zongoránál fehérebb az orgonánál.” Én gyorsan leírtam, ő meg: „És miket játszott anyád?” „Lisztet nagyon szerette” – mondtam. És elkezdtem játszani a *Magyar rapszodiákból*. Erre ő: „Na, akkor ezt megírjuk!”. Kész lett a dal, elvittük Darvas Ivánhoz a Pesti Színházba, épp egy monodrámát játszott. A végén behívott az öltözőjébe és megmutattuk a dalt. Meghallgatta, nagyon tetszett neki. „Ez annyira jó, hogy nem vállalom. Nincs hangom hozzá! Hát ehhez énekelni kell! Gyerekek, ezt a Koósnak adjátok!”. Mi közben már Koóssal nyertünk egy Made in Hungaryt a *Tessék, tessék, hölgyek, urak* számmal. Így is történt, beadtuk a következő Táncdalfesztiválra, elfogadták, és Körmendi Vilinek osztották hangszerelni.

Rozsonits Tamás:

Miért nem te hangszerelted a saját dalodat?

Lovas Róbert:

Mindig megkérdezték, hogy akarom-e, de kettő kivételével nem vállaltam, mert a barátaim a hangszerelésekkel még tettek hozzá a dalaimhoz. Főleg Malek Miki és Körmendi Vili. Nagyszerű zenészek és csodálatos barátok.

Rozsonits Tamás:

Nem lett botrány a televízióban, hogy Darvas Iván nem énekelt szilveszterkor?

Lovas Róbert:

Dehogynem! Nagyon haragudtak. Énekelt végül valami mást. Szenes Ivánnak annyi kapcsolata volt, hogy ezt az affért is elsimította. Aztán a Táncdalfesztiválon, már az első elődöntőben, mikor Koós először elénekelt, mindenki mondta: itt a győztes dal! Szerepelt akkor más is tőlem, például az *Ó, ha milliomos lennék* Cinivel, meg egy másik dal Németh Jóskával, nagyzenekari kísérettel. Elérkezett a döntő. Udo Jürgens⁶⁹ volt abban az évben a zsűri elnöke. Ült pár komcsi fazon is az ítések között, és kijelentették, hogy na, ezt nem! Ez a dal nem lehet első díjas! Ez egy polgári miliőt árasztó dekadens nóta. Erre Udo kijelentette, hogy leteszi az elnökséget, ha nem ez a szám győz. Ezzel aztán nem mertek mit kezdeni. Egy évvel később ez megtörtént újra a *Nem vagyok teljesen őrrült* című dallal.

⁶⁹ Udo Jürgens (1934–2014) osztrák énekes, zeneszerző.

Rozsonits Tamás:

A Fekete patkánynak mi a története a Syriussal⁷⁰?

Lovas Róbert:

Arra nem vagyok büszke. S. Nagy volt az impresszárióm, hogy úgy mondjam, és szólt: munka van, lesz egy fesztivál a Vígszínházban, írj egy dalt Pápay Faragó Lacinak⁷¹ (akinek Fischer Annie⁷² az édesanyja). Ez az a dal. Kiderült, hogy az első és egyetlen pol-beat fesztiválra⁷³ nevezték, második helyen végzett. (Az első a *Ki ölte meg Kennedyt?* című volt, ha jól emlékszem.⁷⁴) Egy Szalkai nevű újságíró, (Magay Klementina⁷⁵ akkori pasija) rendezte azt az egész szart. Mivel az S. Nagy-istállóba tartoztam akkor, nem utasíthattam el.

Rozsonits Tamás:

Hogy kerültél be a színház világába?

Lovas Róbert:

Szenes Ivánnal írtunk egy színdarabot, egy musicalt, egy francia szerző darabja nyomán, *Valami mindig közbejön* volt a címe, Voith Ágival⁷⁶ és Bodrogi Gyulával⁷⁷. Abban a darabban szerepelt a *Vigyázz, nagyon vigyázz* című slágerem és a *Megmondták előre* című is.

Rozsonits Tamás:

Ha az előadók névsorát tekintjük, sokakkal dolgoztál. Mondok neveket: Aradszky László.

Lovas Róbert:

Vele kapcsolatban igazán nagyon rossz a lelkiismeretem, mert a disszidálásom után nem tartottam vele a kapcsolatot. Igaz, másokkal sem nagyon, mert megbántottnak éreztem magamat, ez is volt az egyik oka, hogy elmentem innen. Laci kezdő koromban nagyon támogatott engem. Szoros barátságban voltunk, mászkáltunk együtt ide-oda, és jókat beszélgettünk.

Rozsonits Tamás:

Mátrai Zsuzsa?

Lovas Róbert:

Ő egy nagyon édes nő volt. Tehetséges csaj, kevés dalt írtam neki, de azokat szerette. Nagyon bírtam, nem is tudom, miért nem dolgoztunk együtt többet. Ahogy Korda Gyurival⁷⁸ sem, pedig őt is nagyon szerettem. Sajnálom, hogy neki nem írtam dalokat.

⁷⁰ A Syrius 1962 és 1978 között működő zenekar.

⁷¹ Pápay Faragó László énekes, billentyűs; a Syrius és a Juventus tagja volt.

⁷² Fischer Annie (1914–1995) háromszoros Kossuth-díjas zongoraművész.

⁷³ 1967. július 1-jén rendezték meg a Vígszínházban.

⁷⁴ Az első helyen a Gerillák együttes végzett (R. T.).

⁷⁵ Magay Klementina (1950) énekesnő.

⁷⁶ Voith Ágnes (1944) Jászai Mari díjas színésznő.

⁷⁷ Bodrogi Gyula (1934) Kossuth-és kétszeres Jászai Mari-díjas színművész, rendező, igazgató.

⁷⁸ Korda György (1939) énekes, a magyar tánczene egyik legismertebb alakja.

Rozsonits Tamás:

Vámosi János⁷⁹?

Lovas Róbert:

Nagyon szerettem őt Záray Mártával⁸⁰ együtt. Körmenyi Vilin keresztül ismerkedtünk össze. Többször voltam náluk, volt egy kis majmuk, imádták. Csak egy dalt írtam nekik. Nagyon kedves, tiszta lelkű emberek voltak.

Rozsonits Tamás:

Tárkányi Tamara?

Lovas Róbert:

Őt kiosztották rám. Fesztiváldalt írtam neki. Szép hangú, attraktív teremtés volt. *Idegen utakon* volt a dal címe, Halmágyi Sanyival írtuk. A disszidálás és a hazatérés témakörét boncolgatta. Tizenöt éves koromban disszidáltam, aztán visszajöttem, miután apám közölte, hogy anyám súlyos beteg, és valószínűleg nem fogom többé látni. Kalandvágyból elmentem. Kint voltam Bécsben, nagyon jól beszéltem németül és elég jól angolul is, már a repülőjegyem is megvolt az USA-ba a rokonaimhoz. 1956 novemberében történt ez. Bécsben hallottam először igazi rock and rollt, egy moziban. Bill Haley, Elvis Presley⁸¹ – ezeket az élményeim meséltem el aztán az itthoni barátaimnak, Oroszlán Gyuriéknak.

Rozsonits Tamás:

Egyedül vágta bele?

Lovas Róbert:

Ketten, egy barátommal. Akkor zajlott a forradalom, és ezért ez nem jelentett problémát: vonatra szálltál Hegyeshalomig, aztán átsétáltál a határon. Esett a hó, senki egy szót sem szólt, akkor nem őrizték a határt, csak majd decembertől. Ebből született a dal szövege, harmadik díjat nyert, de nem az igazi, valami hiányzik belőle.

Rozsonits Tamás:

Inspirál téged, ha tudod, hogy kinek írsz? Hogyan születnek meg benned a dallamok?

Lovas Róbert:

Nehéz erre válaszolni. A dalok egy része úgy készül, hogy készen kapsz egy jó szöveget. Jó példa erre a *Pókháló van már az ablakon*, az teljesen készen volt. Ez a ritkább. Gyakoribb, ha az ember ír valami zenét, azt adja oda a szövegírónak, vagy magad írsz rá egy kamu szöveget és azt tovább a profinak. S. Nagy így szeretett dolgozni. Mindezekkel ellentétben Iván meg azt szerette, ha a zene és a szöveg egyszerre, együtt születik meg. Órákon át ültem nála, beszélgettünk, ha jött egy ötlet, azt leírtuk, elmentünk ebédelni, aztán folytattuk.

⁷⁹ Vámosi János (1925–1997) táncdalénekes.

⁸⁰ Záray Márta (1926–2001) énekesnő.

⁸¹ Elvis Presley (1935–1977) amerikai énekes és színész. Kulturális ikon, a rock and roll „királya”.

Rozsonits Tamás:

Ittatok közben?

Lovas Róbert:

Nem. Életemben egyszer láttam Ivánt, ahogy megivott egy fél pohár whiskyt. Ő inkább feküdni szeretett, heverészve csokoládét majszolt és magnókkal játszott. A musicalt is így írtuk, és annyira húztuk az időt, hogy életveszélyessé vált a helyzet, mert már a próbákat is kiírták, dalok meg sehol. Végül bezárkóztunk három napra és összehoztuk.

Rozsonits Tamás:

Arról, hogy ki a dal előadója és ki hangszereli, már beszéltünk, de azt ki döntötte el, hogy melyik zenekar kíséri?

Lovas Róbert:

A hangszerelő. Ha Körmendi Vili vagy Tomsits Rudi⁸² hangszerelt, akkor a kibővített Stúdió 11⁸³ és nagyzenekar, ha Malek Miki, akkor az Express.⁸⁴

Rozsonits Tamás:

Omega, Bergendy, Illés, Metro⁸⁵?

Lovas Róbert:

Őket én akartam. Néha az előadó.

Rozsonits Tamás:

Te jártál ezeknek a zenekaroknak a koncertjeire?

Lovas Róbert:

Persze! Aztán együtt buliztunk. Zoránál például hatalmas házibulik zajlottak. Vele és Dusánnal⁸⁶ nagyon jóban voltunk, feljártam hozzájuk, a szüleiket is nagyon szerettem. A koncertélet akkoriban teljesen mást jelentett, a hatvanas-hetvenes évek fordulóján vagyunk. Minden bandának volt klubja, ott láttam őket. Metro Klub, Bosch, Várklub és a többi. Én nem tartoztam egyik zenekar táborához sem, mi haverok voltunk. Zorán, Benkő Laci,⁸⁷ Bródy – együtt csajoztunk.

Rozsonits Tamás:

Hanglemezeket gyűjtöttél?

Lovas Róbert:

Hát persze. Tom Jones⁸⁸ volt a kedvencem, és a hangszerelője is. Meg a Beatles. Korszakalkotók voltak. Meg az impresszárióik, a menedzsereik és a hangmérnökeik. Nélkülük nem ment volna. A Beatles George Martin⁸⁹ nélkül? El bírod képzelni? A Beatles-srácok nem voltak képzett zenészek, csak nagyon tehetségesek. Kellott George Martin

⁸² Tomsits Rudolf (1946–2003) trombitaművész, zeneszerző, nemzetközi hírű dzsesszzenész.

⁸³ A Stúdió 11 a Magyar Rádió tánczenekara volt 1963-tól, manapság önállóan működik.

⁸⁴ Az Express 1962-ben alakult zenekar.

⁸⁵ A Metro 1960-tól 1972-ig működő beatzenekar.

⁸⁶ Sztevanovity Dusán (1945) szerb származású magyar dalszövegíró, zenész, dramaturg.

⁸⁷ Benkő László (1943) Kossuth-és Liszt-díjas zenész, billentyűs, zeneszerző, az Omega együttes tagja.

⁸⁸ Tom Jones (1940) walesi popénekes, színész.

⁸⁹ George Martin (1926–2016) angol hangmérnök, zenei producer.

zsenialitása. Mint itthon is. Egyszer Koncz Zsuzsa felhívott, hogy menjek fel hozzá. Feltett egy Tom Jones-lemezt, mutatott egy dalt, hogy szeretne egy olyat az új albumára. hazamentem, elkezdtem dolgozni és megírtam talán a legjobb dalomat, az a címe, hogy *Végre, végre*. Schöck Ottóval⁹⁰ hangszereltük, nagyrészt ő. Ezt a dalt Zsuzsa többször énekelte Kelet-Németországban, lefordították és lemeze is vette *Endlich, endlich* címmel, majdnem három évig vezette az ottani slágerlistát. Ezért lepott meg, amikor azt nyilatkozta később, hogy szép, nagy ívű dal, emiatt lett NDK⁹¹-ban abszolút befutott sztár, de valójában sosem szerette. Holott ő rendelte! Mikor disszidáltam és elkezdtem dolgozni egy kórház baleseti sebészetén (azonnal felvettek, mert jól beszéltem németül), asszisztáltam az adjunktusnak egy combnyak-műtétnél, az egyik műtősnő, aki az NDK-ból szökött át, a rádiót (amin állandóan ment a zene műtét közben) áthangolta egy NDK adóra, egyszer csak megszólalt a dal. Mire a csaj: „Shusha Koncz, ismeri?” Tudta, hogy magyar vagyok. Kérdezte: „Jó dal, nem?” Hát erre mit mondjak? Egy másik sztrori, már Münchenből: a hónap minden első szerdáján összegyűltünk, mi, kint élő magyar orvosok éveken át. Pár éve egyszer előbb indultam haza és útközben a lányommal beszéltem magyarul. Erre a taxis megkérdezte, hogy milyen nyelven beszéltem, mondom: magyarul. Nagyon szereti a magyarokat, különösen a magyar zenét – válaszolta. Elmesélte, hogy ő ukrán és mindig elment koncertekre, ha náluk jártak magyar zenekarok és énekesek, a legkedvesebb dala pedig a *Gyevocska u rojalja* – ez magyarul azt jelenti: *Kislány a zongoránál*. Kérdeztem tőle, elhinné-e, ha azt mondanám, hogy azt én komponáltam? Mire ő: „Nem!” Hazaértünk közben, behívtam egy kávéra. Odavitttem neki az *Elmúlt idők* című CD-t, ami itthon jelent meg 2000-ben a Hungaroton Kiadónál. Lejátszottam neki. Teljesen elájult. Dedikáltam a nevére a CD-t. Azóta is többször szállít engem.

Rozsonits Tamás:

Térjünk vissza az előadókhoz: Magay Klementina.

Lovas Róbert:

Gyönyörű és kedves lány volt, egy dalt írtam neki, *Elmúlt már az első szerelem* címmel, a Metro kísérte.

Rozsonits Tamás:

Németh József.

Lovas Róbert: *Az utolsó kintornás Pesten* című dalomat énekelte azon a fesztiválon, ahol a *Nem vagyok teljesen örült* nyerte az első díjat. Az ő dala egy gyönyörű lírai szám volt nagyzenekari kísérettel, szerintem a szövege miatt bukott meg, mert a valcerről szólt. Ivánnak sem mindig sikerült. Később Németországban is találkoztunk, miután ő is disszidált.

Rozsonits Tamás:

Kovács Katival dolgoztál?

Lovas Róbert:

Egy dalt írtam neki Halmágyival. Jó zene volt, rossz hangszereléssel és egy kevésbé szerencsés szöveggel, *Majd ha beszél a jég* volt a címe. Kati nagyon kedves lány volt egyébként.

⁹⁰ Schöck Ottó (1946–1999) zeneszerző, zenész; a Metro tagja volt.

⁹¹ Német Demokratikus Köztársaság

Rozsonits Tamás:

Zalatnay Sarolta.

Lovas Róbert:

Cinivel volt pár jó dalom, slágerré váltak, mint például a *Megmondták előre* vagy a *Roszzabbul is végződhetett volna*. Cini nagyon rossz néven vette, hogy a *Végre, végre* című dalt Zsuzsának írtam. (Pedig nem én adtam neki, ő rendelte.) Szóval jött Karezs,⁹² és mondta, kell egy ilyen Cininek is. Leültem, és neki is írtam egy szinte olyan jót, S. Nagy szövegére, Ottó hangszerelte, *Majd meglátjuk, melyikünk fog sírni* címmel. Aztán valamiért nem jött be annyira. Írtunk Tardos Péterrel⁹³ is egyet *Magányra születtem* címmel, az sem ütött akkorát, mert a kislemez másik oldalán volt egy óriási Dobos Attila-szám, a *Szervusztok, régi barátok*, ami a mi dalunkat agyonverte. Sokkal jobb is volt! Cinihez barátság is kötött Karezson keresztül.

Rozsonits Tamás:

Harangozó Teri⁹⁴.

Lovas Róbert:

Terike egy édes, aranyos tiszta ember volt. Két dalomat énekelte, G. Dénes Györggyel írtuk az *Egy csodálatos valaki* című számot. A másik egy duett volt egy fesztiválra, Dusán írta a szövegét, *Faragott hintaszék* címmel, Szécsi Palival énekelték, szerintem nagyon jó dal, a zene kicsit oroszos. Előtte jutalomutazásként voltam egy fesztiválon Szocsiban, aminek nagyon örültem, mert éppen katona voltam.

Rozsonits Tamás:

Mennyi ideig voltál katona?

Lovas Róbert:

Az én időm tovább tartott, mert akkor volt a csehszlovák bevonulás, 1968-ban. Tartalékos orvosnak képeztek ki, ami úgy nézett ki, hogy három hónap alapkiképzés, majd három hónap gyakorlat, kihelyezve valamelyik laktanyába. Én Óbudára kerültem és szeptember 1. helyett október végén szerelhettem csak le és kerültem tartalékos tiszti állományba, mert akkor ez volt az előírás.

Rozsonits Tamás:

Nem tudtad megúszni?

Lovas Róbert:

Abban inkább másoknak segítettem.

Rozsonits Tamás:

Mikes Éva⁹⁵?

⁹² Frenreisz Károly

⁹³ Tardos Péter (1924–1984) újságíró, dalszövegíró, humorista, szerkesztő.

⁹⁴ Harangozó Teri (1943–2015) táncdalénekes.

⁹⁵ Mikes Éva (1938–1986) táncdalénekesnő.

Lovas Róbert:

Egy dalomat énekelte, csodálatos hangja volt. *Száraz ágon nincs levél* volt a címe, Miki hangszerelte a *Penny Lane*⁹⁶ stílusában. Éva nagy tehetségnek számított, valamiért mégsem futott be.

Rozsonits Tamás:

Fenyvesi Gabi?

Lovas Róbert:

Édes kislány volt, nagyon szerettem, a *Negyvenhat éves az én apukám* című dalomat énekelte. Volt egy komoly slágernek tűnő közös dalunk is, ami aztán nem jelent meg. Az újságíró bálra írtuk Ivánnal, *Szerkesztő úr, írja meg, hogy szerelmes vagyok*, ez volt a címe. Rádiófelvétel készült belőle, szerintem jó dal.

Rozsonits Tamás:

Megvannak a dalaid otthon összegyűjtve?

Lovas Róbert:

Igen, de nem sokszor hallgatom őket. Egyszer Zoránt megkértem és ő kiíratta a Magyar Rádióban az összes dalomat kazettára, aztán egy jó tíz éve egy ismerősöm átírta CD-re. Néha előfordul azért, hogy hallgatom a saját dalaimat, ilyen rohamszerűen. Olyankor három-négyet is meghallgatok egyszerre.

Rozsonits Tamás:

Koós János.

Lovas Róbert:

Már akkor összebarátkoztunk, amikor nem voltunk ismertek. Ő korábban már volt sztár, de valahogy visszacsúszott. A korábban említett hahnikban nagyon összejöttünk, de igazán az első közös dalunk, a *Tessék, tessék, hölgyek, urak* című kovácsolt barátta minket. Onnantól, ha lehetett, csak neki írtam. A Made in Hungary versenyekre nevezett dalaink rendre győztek. A *Mi, férfiak*; a *Szép jó éjszakát*; a *Kislány a zongoránál* pedig a Táncdalfesztiválon aratott, a következőn meg a *Nem vagyok teljesen örült*. Írtam neki Tom Jones stílusú dalokat is, az *Ő* és a *Ne mondjatok rosszat róla* címűeket. Jani úgy is énekelte őket, mint Tom Jones. Érdekes, hogy a közönségnek nem az a Koós jött be. Aztán írtam számára a *Lacikám* címűt, ami egy sanzon egy válásról. Ezt adtuk be a következő fesztiválra. Aztán visszahallottam, hogy azt mondták, elég volt már a Lovas-Szenes szerzőpárból. Ez időben ez egybeesett azzal, hogy a kórházban lehívatott az igazgatóhelyettes, és azt mondta: „Robikám, meg kell hosszabbítanunk a szerződésedet, de ez csak akkor megy, ha belépsz a pártba!” Mondom: „Nem!” Kérlelt, hogy „Robikám, az Isten szerelmére, mit akarsz! Vizezni kell a whiskyt!”. Nagyon rendes ember volt, szeretett is engem, de nem hagytam, hogy megszaroljanak. Ez a két esemény két napon belül történt, és elhatároztam, hogy én itt nem maradok tovább. Az a baj, ha valami jó? Mi az, hogy már megint a Lovas? Zoránékkal elmentem Hvar szigetére nyaralni a barátnőmmel, egy hét után elköszöntünk, elutaztunk Porečbe, ott várt ránk egy német orvos házaspár egy hajóval. Alaposan berúgatták a kikötő parancsnokát, éjjel kettőkor kifutottunk és átmentünk Gradóba. Onnan autóval utaztunk Németországba, egész úton a kutya nem kérte az útlevelünket. Előkészítettünk mindent. A

⁹⁶ *Penny Lane* – a The Beatles 1967-es, dupla A-oldalas kislemezének egyik dala; a másik oldalon a *Strawberry Fields Forever* című szám szerepelt.

barátaink béreltek egy lakást nekünk, engem pedig azonnal felvettek egy kórházba, mert jól beszéltem németül. Ez nagyon fontos volt, hogy tudtam a nyelvet! Két héten belül már leleteket diktáltam németül.

Rozsonits Tamás:

Hány nyelven beszélsz?

Lovas Róbert:

A magyar az anyanyelvem, de tudok németül, angolul és franciául, és oroszul is jól beszélek. Ezeken kívül spanyolul és olaszul még. Ezen a hat idegen nyelven tudok beszélni és olvasni is. Persze, vannak szavak, amiknek utána kell nézmem.

Rozsonits Tamás:

Nagyon sikeres zeneszerző voltál, emellett mégis gyakoroltad az orvosi hivatásodat is még itthon. Miért? Nem kerestél eleget a zenész pályafutásoddal?

Lovas Róbert:

Nem a pénz motivált, zenészként nagyon jól kerestem (orvosként nem). Elvégeztem az egyetemet és bekerültem a Péterfybe, azon az osztályon nagyon jó volt a hangulat, sokat tanultam és kezdtem egyre jobban érteni a sebészethez. Belül mindig ott lapult egy gondolat, hogy egyszer csak vége a zenész pályafutásnak, és akkor jó jön majd, hogy gyakorlott orvos vagyok. Aztán így is történt.

Rozsonits Tamás:

Hogyan élted meg, hogy el kellett jönnöd a hazádból?

Lovas Róbert:

Nem könnyű az emigráció. Még úgy sem, hogy nagyon sikeres orvos, menő plasztikai sebész lettem Németországban. A magyar állampolgárságomat soha nem adtam fel, akkor sem, amikor a németet megkaptam. A zenével viszont nem tudtam ott talajt fogni, több okból kifolyólag. Az első az, hogy Wiesbadenben landoltam, a művészeti élet pedig Nyugat-Berlinben pezsgett, esetleg Münchenben. De Wiesbadenben? Hát ott semmi nem történt! Aztán, amikor 1980-ban Münchenbe költöztem, ott ismerősök útján kapcsolatba kerültem egy filmstúdióval, és a *Tűz és kard*⁹⁷ című filmnek én lettem a zeneszerzője. Ez egy fantasy történet volt, és az eredeti zeneszerző dzsesszt írt rá. Megbízta engem, három nap alatt kellett egy Vangelis⁹⁸-szerű filmzenét írnom. Schöck Ottó segített a felvételek elkészítésében. Nem lett nagy siker a film, de a bemutató után harminc évvel egyszer csak jött nekem ezért pénz. Először nem értettem, aztán rájöttem: van két Tarantino⁹⁹-film, az *Inglorius Basterds*¹⁰⁰ és a *Django Unchained*.¹⁰¹ Mindkettőben Christoph Waltz¹⁰² játszott egy-egy jelentős szerepet, és mindkét alakításáért Oscar-díjat kapott. Na és az „én” filmemben is ő játszotta a főszerepet. Olyan osztrák akcentussal beszélt akkor, hogy szinkronizálni kellett a németjét. A második Oscarja után elkezdtek venni ezt a filmet is, egyszer csak kaptam egy kerekesebb összeget. Harminc év után! Aztán írtam még egy filmzenét, egy western-szerű mozi volt tiroli milióban,

⁹⁷ *Feuer und Schwert – Die Legende von Tristan und Isolde* (1981); rendezte: Veith von Fürstenberg.

⁹⁸ Vangelis (1943) Oscar-díjas görög zeneszerző.

⁹⁹ Quentin Tarantino (1963) kétszeres Oscar-díjas amerikai filmrendező, író, színész, producer.

¹⁰⁰ Magyarul: *Becstelen brigantik* (2009)

¹⁰¹ Magyarul: *Django elszabadul* (2012)

¹⁰² Christopher Waltz (1956) kétszeres Oscar-díjas, kétszeres Golden Globe-díjas és kétszeres BAFTA-díjas osztrák színész.

1850 körül játszódott. Azért nem lett siker, mert a forgalmazó aznap mutatta be, amikor a *Conan, a barbár*¹⁰³ is megjelent. Egy nap volt a premierük, de a Conan letarolt minden mást.

Rozsonits Tamás:

Slágereket próbáltál szerezni Németországban?

Lovas Róbert:

Nem, egy kivétellel: amikor Caterina Valente¹⁰⁴ Magyarországra ment, szüksége volt egy dalra. Az SOS Gyermekfalu hatalmas rendezvényén lépett fel, erre írtunk számára egy dalt a legjobb német szövegíróval. Malek Miki hangszerelte és a Magyar Rádió Gyermekkórusa is közreműködött. Én még akkora profizmussal nem találkoztam, mint amit Caterina bemutatott: bejött a stúdióba, elkérte a kottát, nézte-nézte, és azt mondta: indulhatunk. Elsőre felénekelte hibátlanul. A biztonság kedvéért még egy felvételt készítettünk. Hallottam később, hogy minden nyelven tud blattolni. Azt a dalt aztán Halász Judittal is felvették.

Rozsonits Tamás:

Otthon milyen hangszered van?

Lovas Róbert:

Jelenleg egy Yamaha zongora, amit fejhallgatóval is tudok hallgatni, így akkor zongorázok, amikor csak kedvem van. Nagyon jó hangszer. Van hozzá egy sequenzerem, olyan klasszikus zongorahangokat választok, amiket csak akarok, Steinway, Bösendorfer, stb., és még felvételeket is készíthetek 48 sávra. 2000-ben megjelent egy szerzői válogatás CD-m *Elmúlt idők* címmel, arra három új dalt is felvettünk. Az alapokat otthon rögzítettem, aztán odaadtam Mikinek, aki kihozta belőle a maximumot. A címadó dalt Gergely Robi¹⁰⁵ énekelte, a *Messzire száll ez a dal* egy kórusmű, Toldy Mari¹⁰⁶ kórusával vettük fel, a harmadig az *Adagio*, ami egy francia válogatáslemezre is felkerült később.

Rozsonits Tamás:

Milyen gyakran jársz haza Magyarországra?

Lovas Róbert:

A feleségem is magyar, szeretünk hazajönni. Barátokhoz, színházba. Vannak kutyáink, nekik nem olyan kellemes hét órát utazni. Mindig magyar vizsláink voltak, ahogy most is. Az igazi barátaim, akiket nagyon szeretek, mind itt élnek. Mondtam, hogy az emigráció nehéz dolog. Sikeres orvos voltam Németországban, de tudod, ott nem vagy otthon! Az identitás egy nagyon furcsa szó: a végén már sehol sem vagy otthon. Új barátságot talán csak kettőt kötöttem Németországban, 1971 óta. Tegnap Malek Mikivel ebédeltem három és fél óráig. Egyszerűen nem tudtunk elválni. Zorán, Karesz és Presser Gabi is ilyenek, szegény Payer András is ilyen volt. Koós Jani szintén. Máté Petit¹⁰⁷ is szeretném megemlíteni, aki fantasztikusan tehetséges volt. A zenei felfogásához tudnám a magamét hasonlítani. Mindkettőnket vonzott a modernebb zenei világ. Ő hangszerelni is kiválóan tudott, zongorázott, gitározott, énekelt. A fiatal koromban felépült kapcsolataim széttephetetlenek. Úgy érzem velük magamat, mint akkor. Még úgy is, ha esetleg hónapokig, sőt, évekig nem

¹⁰³ *Conan the Barbarian* (USA, 1982); Arnold Schwarzenegger első amerikai filmes főszerepe.

¹⁰⁴ Caterina Valente (1931) francia színésznő, énekesnő, táncosnő, gitáros.

¹⁰⁵ Gergely Róbert (1958) színész, énekes.

¹⁰⁶ Toldy Mária (1938) énekesnő, énektanár.

¹⁰⁷ Máté Péter (1947–1984) énekes, zeneszerző, hangszerelő, zongorista.

találkozunk. Az érzés épp olyan intenzív. Persze skype-on néha beszélünk. Valahol itthon is idegen vagyok, épp úgy, ahogy Márai megírta. Ha hazajössz, ugyanazok a kulisszák, mert ugyanazt a kapubejáratot meg azt a teret megtalálod, de mégsem ugyanaz minden, mert hiányoznak a tanúk. A szereplők nincsenek itt. Az az 1968-as nyár, azok az illatok a Nagymező utcában!

Rozsonits Tamás:

A lányodról mesélnél?

Lovas Róbert:

Ma már negyvenéves, az első házasságomból született. Tud magyarul, de Frankfurtban született, ő német. Event manager, nagy cégeknek szervez rendezvényeket.

Rozsonits Tamás:

A magánéletről beszélnél?

Lovas Róbert:

A második házasságomban élek, nagyon jól sikerült. Ott is fontos a magyar identitás. A feleségem is magyar. Németországban élt már kicsi gyermekkorom óta, de magyar gimnáziumba járt, és Budapestre ment, hogy magyarul tanuljon a SOTE-n, és fogorvosi diplomát szerezzen. Aztán visszatért Németországba. Akad, aki ezt nem tartja fontosnak, én viszont igen.

Rozsonits Tamás:

Nem akartál más országba áttelepülni Németországból soha?

Lovas Róbert:

Nem igazán, elsősorban kényelemből. Jól beszélem a nyelvet. Angolból is levizsgáztam a konzulátuson, mert volt olyan tervem, hogy kimegyek az USA-ba, és a zenei pályán próbálkozom, aztán elvettem. Ha egyszer eltávolodsz a művészelettől, és polgári foglalkozást üzöl, nagyon hamar kikerülsz abból a világból. Hans Zimmer¹⁰⁸ abba az iskolába járt Angliában, ahova a lányom. Teljesen autodidakta, nem ismerte a kottát, viszont fantasztikusak a megérzései. Tizenhárom munkatársat foglalkoztat Los Angelesben, akik a zeneipari szakmai munkát elvégzik helyette. Én is valami hasonlót szerettem volna, mint ő, ráadásul a kottát is ismerem. Sikeres orvos voltam, sokat utaztam a világban, jól operáltam állítólag, fontos helyreállító műtéteket végeztem, sokszor roncs állapotban lévő embereket gyógyítottam meg, de soha nem éreztem akkora sikerélményt, mint a zenében. Mikor írtam egy dalt, bementünk a rádió nyolcas stúdiójába, Vili meghangszerelte a számot és megdörrent a zenekar, na azt más nem adja! Meg a tapsvihar! Ami a te számod után tör ki! Azt sem lehet semmi máshoz mérni!

Rozsonits Tamás:

Sokszor elgondolkodtam azon, hogy több sikeres zenész orvos hivatású. Neked eszedbe jutott ez valaha?

Lovas Róbert:

Igen, eszembe jutott már, de nem tudtam megfejtani az okát. A zenének inkább a matematikához van köze.

¹⁰⁸ Hans Zimmer (1957) Oscar-, Grammy- és Golden Globe-díjas német zeneszerző.

Rozsonits Tamás:

Sosem akartál a gimis csapat után zenekart alapítani?

Lovas Róbert:

Nem. Soha eszembe se jutott. Komponálni akartam és zongorán kísélni másokat. Stúdióban nagyon szerettem dolgozni. Felvételeket készíteni. A hangszerelést is szerettem, de azt mások sokkal jobban értették és művelték. Ők figyelembe vették a kéréseimet és jobbá tették a szerzeményeimet.

Rozsonits Tamás:

Most, hogy már nem operálsz, több időd jut a zenére?

Lovas Róbert:

Ez a szerencsém, hogy nekem van a zene, mert mit csinálnék egész nap? A nyelvtanulás nagyon jól tesz az agynak, a spanyol tudásomat fejlesztettem skype segítségével egy madridi társammal. Rengeteg zenét hallgatok, de már nagyon rég óta csak klasszikusokat.

Rozsonits Tamás:

Kik a kedvenceid?

Lovas Róbert:

Főleg az operát szeretem. Ez a hobbim: elmegyünk egy-egy előadásra a Scalába vagy Bécsbe, Londonba. Nem olcsó mulatság, de ez a legfontosabb hobbim. És a koncertekre járás is, persze. Könnyűzenét már nem hallgatok 1985 óta. Addig követtem. Ami az utóbbi időben történik, az nekem nem tetszik.

Rozsonits Tamás:

Ki volt az utolsó, aki még tetszett?

Lovas Róbert:

Michael Jackson¹⁰⁹ például. Vagy Elton John¹¹⁰. A Queen¹¹¹ vagy George Michael¹¹² már nem minden.

Rozsonits Tamás:

Véleményed szerint Magyarországról ebben a szakmában miért nem lett senki világsztár, de még Európa-hírű sem?

Lovas Róbert:

Presser lehetett volna, de nem tudom megmondani, miért nem sikerült. Zenei intencióban a Locomotiv GT¹¹³ felvette a versenyt akkor a világon bárkivel. Nem a nyelv miatt nem jött össze. Szerintem a menedzselésben kell az okokat keresni.

¹⁰⁹ Michael Jackson (1958–2009) tizenháromszoros Grammy-díjas amerikai énekes, zeneszerző, táncos.

¹¹⁰ Elton John (1947) hatszoros Grammy-díjas és Oscar-díjas brit zeneszerző, zongorista, énekes.

¹¹¹ A Queen 1970-ben alakult angol rockzenekar.

¹¹² George Michael (1963–2016) kétszeres Grammy-díjas angol énekes, dalszerző.

¹¹³ A Locomotiv GT 1971 és 2016 között működött rockzenekar.

Rozsonits Tamás:

Mivel foglalkozol a zenén kívül még a szabadidődben?

Lovas Róbert:

Szeretek golfozni, előtte teniszeztem. Utazni, olvasni, és hát a kutya! A magyar vizsla. Naponta kétszer másfél órát sétálni vele az nagy buli.